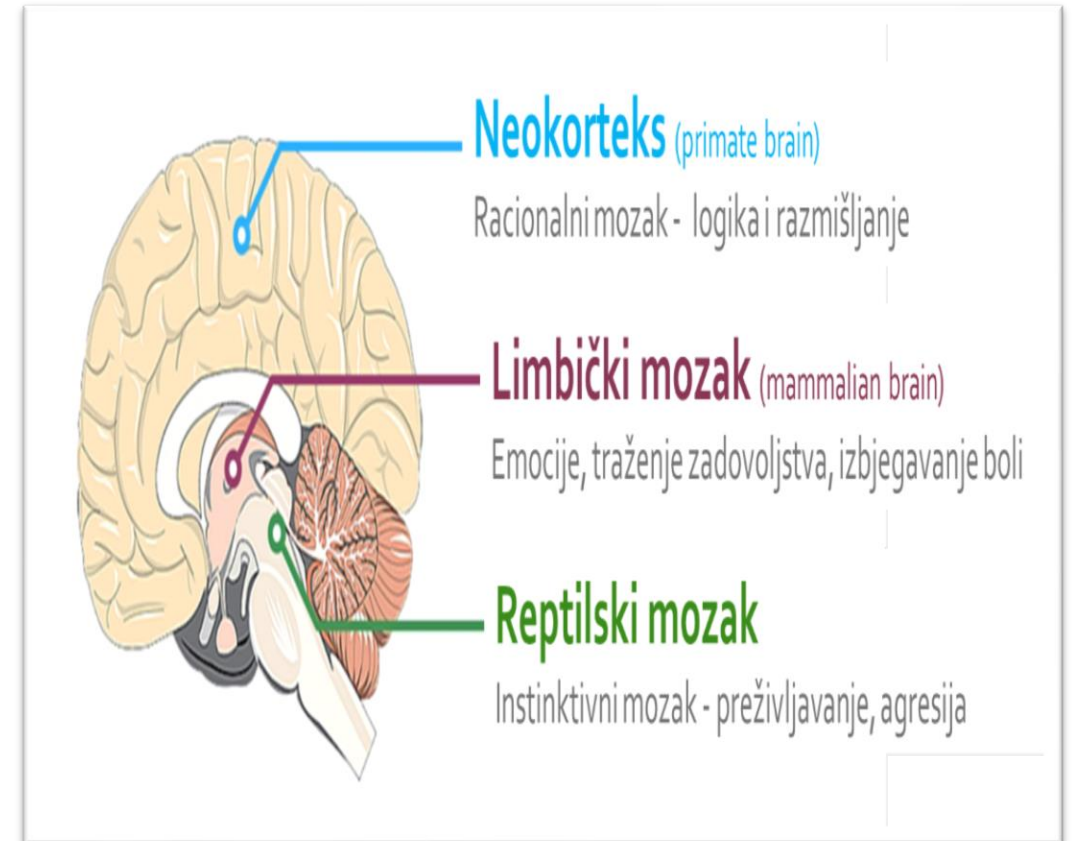


ZNANSTVENA SAZNANJA O PRIMJENI ALTERNATIVNIH TRETMANA

Prof.dr.sc. Gordana Buljan Flander

Posljednji dio mozga koji se razvija su kortikalne regije (racionalni mozak), posebice čeonni režanj.

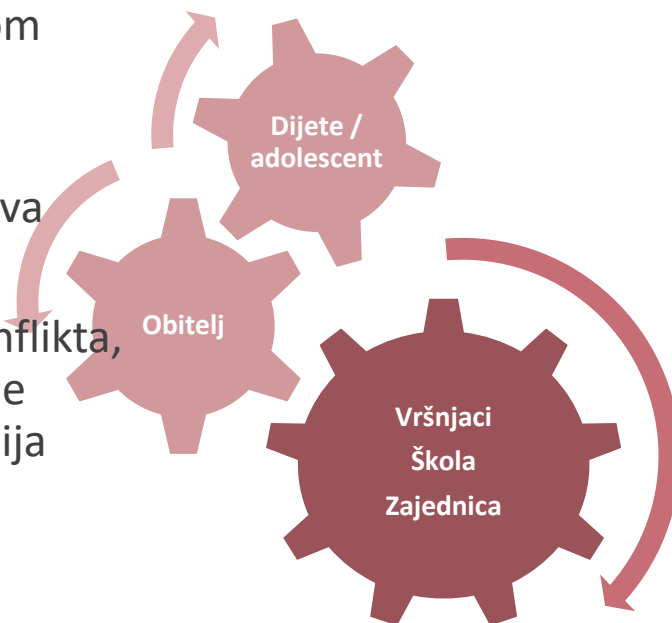
- Kontrola agresivnosti i drugih impulsa
- Rasuđivanje
- Rješavanje problema
- Planiranje
- Predviđanje ishoda i posljedica
- Socijalno ponašanje – empatija, razumijevanje socijalnih očekivanja i normi





Tko su djeca u riziku?

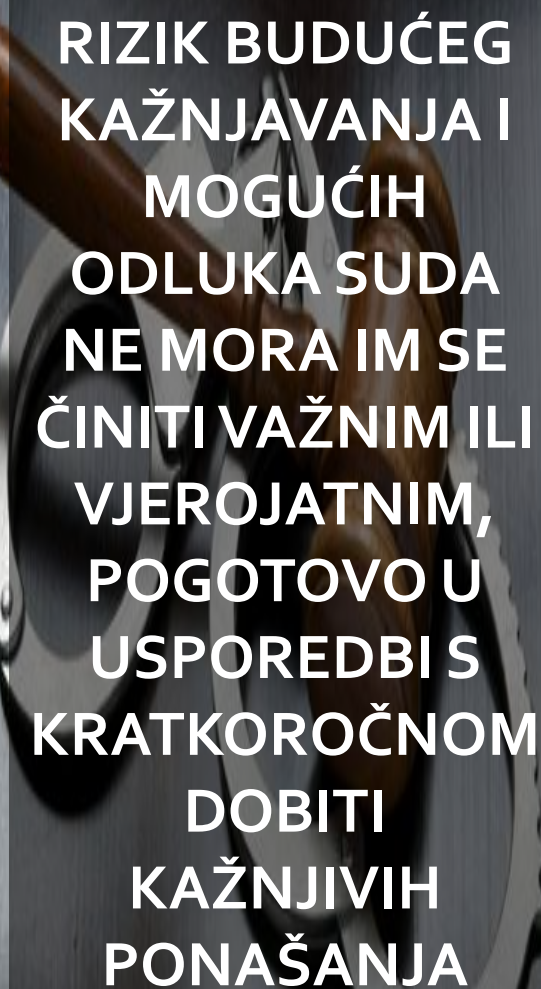
- Teškoće u kognitivnom, emocionalnom razvoju i ponašajni problemi u ranom djetinjstvu (50% - 75% više djece s teškoćama)
- Antisocijalno ponašanje - rana pojava agresivnosti
- Roditelji i obitelj – visok stupanj konflikta, poremećaji privrženosti, niske razine uključenosti roditelja, psihopatologija roditelja
- Iskustvo zlostavljanja
- Odnosi s vršnjacima - povezivanje s delinkventnim vršnjacima, odbacivanje od strane vršnjaka



Mjere u pravosuđu i recidiv kod maloljetnika

- Veći broj istraživanja ukazuje da se povećava vjerojatnost recidiva maloljetničkog kriminaliteta kod adolescenata koji su postali dio pravosudnog sustava i kažnjavanja
 - Niža stopa recidiva kod adolescenata koji su u alternativnim mjerama (diverzija)
- Mjere čija učinkovitost **nije potvrđena** u istraživanjima:
 - **programi posjeta zatvorima**
 - **zakoni o policijskom satu**
 - **korekcijski kampovi**- neka istraživanja pokazuju čak i porast recidivizma za 8%
 - **velike, skrbničke, smještajne jedinice za korekciju** (blisko pojmu doma za odgoj) - u velikim ustanovama s ograničenim mogućnostima tretmana vrlo visoke stope recidivizma (npr.); kvaliteta programa često pati jer pitanje skrbništva nadjača napore za pružanjem adekvatnog tretmana

Adams (2007); Blackburn i sur., (2007); Dembo i sur. (2000); Dembo i sur., (2008); Lipsey (2009)
Petrosino, Turpin-Petrosino i Finckenauer (2000); Roush i McMillen (2000)
Schwalbe i sur., (2011); Wilson i Hoge, (2013a); Wilson, MacKenzie i Mitchell (2005)



RIZIK BUDUĆEG
KAŽNJAVANJA I
MOGUĆIH
ODLUKA SUDA
NE MORA IM SE
ČINITI VAŽNIM ILI
VJEROJATNIM,
POGOTOVO U
USPOREDBI S
KRATKOROČNOM
DOBITI
KAŽNJIVIH
PONAŠANJA

Što je učinkovito?

- Velika važnost tretmanske komponente u smanjenju budućeg kriminalnog ponašanja, istovremeno i minimalni ili negativni učinci kažnjavajućih intervencija
 - Razvoj vještina
- Metaanaliza - promatrajući učinkovitost intervencija (stopu recidivizma) kod MD različitog stupnja rizika, pokazalo se da čak i visokorizični MD reagiraju na tretman, odnosno da ne postoji skupina MD koji su rizični do tog stupnja da su intervencije potpuno neučinkovite

Dembo i sur. (2000); Dembo i sur., (2008); Lipsey (2009); Lipsey, Howell, Kelly, Chapman i Carver (2010); Petrosino, Turpin-Petrosino i Finckenauer (2000); Roush i McMillen (2000); Schwalbe i sur., (2011); Wilson i Hoge, (2013a); Wilson, MacKenzie i Mitchell (2005)

-13% Savjetovanje

(individualno, grupno i obiteljsko savjetovanje, grupni rad, kratkoročno obiteljsko krizno savjetovanje)

-12% Izgradnja vještina

(treninzi vještina upravljanja ponašanjem i emocijama ili socijalnih vještina, instrukcije, vještine vezane uz zaposlenje)

-12% Višestruke intervencije

-10% Restorativne intervencije

(restitucija i medijacija)

**A zašto?
Sjetimo se karakteristika ove
djece...**

Nesrazmjer snaga



Sustav nagrađivanja

- Značajne promjene u ranoj adolescenciji - povećanje aktivnosti dopamina:
 - ✓ Pridavanje veće pažnje nagradama
 - ✓ Povećana potreba za uzbuđenjima
 - ✓ Povećana emocionalna pobudljivost
 - ✓ Pridavanje veće pažnje socijalnim informacijama



Sustav kontrole

- Razvija se postupno – od predadolescencije do srednjih dvadesetih
- Promjene rezultiraju u:
 - ✓ Boljoj kontroli impulsa
 - ✓ Boljoj regulaciji emocija
 - ✓ Boljem predviđanju ishoda
 - ✓ Lakšem odupitanjem pritisku drugih

(Steinberg, Rethinking juvenile justice)



„Želim to što želim i želim to sad.“

„Dobivanje onoga što želim donosi mi zadovoljstvo.“

„Prepreke na putu treba ukloniti.“ (agresija)

„Ako si protiv mene i ti si prepreka.“



„Što bi se moglo dogoditi ako to učinim?“

„Što mogu dobiti, a što izgubiti?“

„Moram li to ostvariti baš sada?“

„Postoji li drugi način da to ostvarim/riješim problem?“

Najranjiviji period = srednja adolescencija

- između 14. do 17. godine najveća neravnoteža između lako pobudljivog sustava nagrađivanja i još uvijek nezrelog sustava kognitivne kontrole



(Steinberg, Rethinking juvenile justice)

Zašto je evolucija adolescentima dala mozak koji ih dovodi u opasnost?

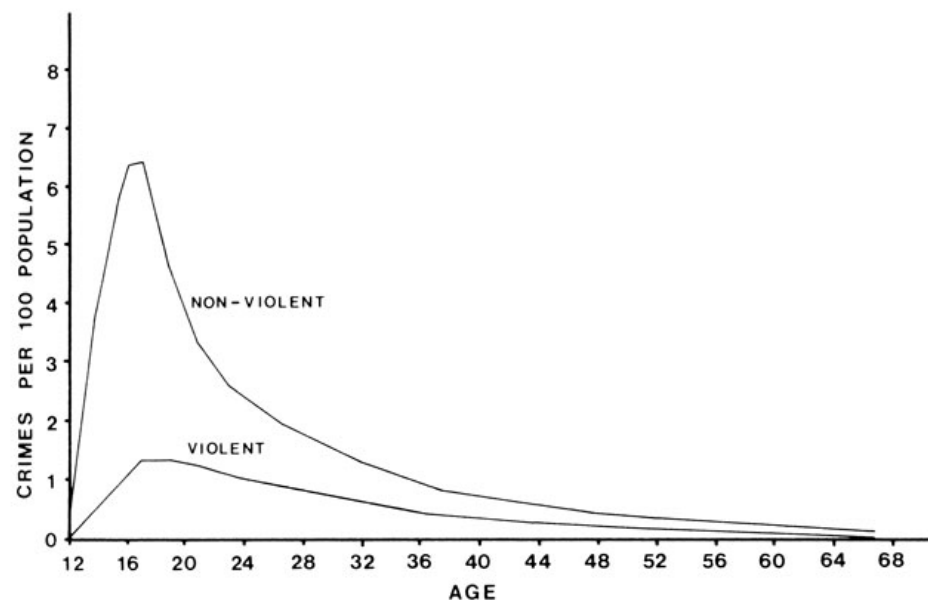


Evolucijski gledano, sklonost adolescenata rizičnom ponašanju u adolescenciji bila je potrebna da bi potomci bili spremni preuzeti rizik, napustiti sigurnost obiteljskog gnijezda i stvoriti vlastiti život.

Odnos počinjenja i dobi

- Većina maloljetnih počinitelja je ograničena na adolescenciju
- Pojava kriminalne aktivnosti – vrhunac u razdoblju adolescencije (oko 17. godine, nešto ranije za nenasilne kriminalne aktivnosti)

Tek 5 – 10%
počinitelja
adolescenata
postaju kronični
počinitelji



(Farrington, 1986)